

تولید و ترافیک مواد مخدر وسیله کیها؟؟؟

" پژوهش مستند در مورد زرع ، تولید و قاچاق موادمخدر "

بخش دوم (استاد صباح)

افغانستان بیش از نود درصد تریاک غیرقانونی که در جهان مصرف می شود را تهیه می کند. تریاکی که خود ماده اصلی برای تولید هروئین است. ارزش این کشتزارهای خشخاش به نوسدوپنجاه میلیون دالرمی رسد؛ ارزش کلی صادرات خشخاش به طرز قابل توجهی بیشتر از این است – چیزی بین سه بیلیون تا چهار بیلیون دالر؛ این رقم برای کشوری که تولید ناخالص داخلی آن چیزی در حدود هجده بیلیون دالرمی باشد، رقمی فضایی است.

از سال های هفتاد میلادی، افغانستان طعمه جنگ ها و شورش های متعددی بوده که در برخی از برهه ها به یک جنگ تمام عیار داخلی میدل گردیده است. طی این دهه ها نظام سیاسی در افغانستان ناپایدار و نا کارآمد بوده است. تمامی دولت ها، زودگذر بوده و وجه مشترک همه آنها در این مدت این بوده است که هیچکدام از آنها نتوانسته اند کنترل کامل و کافی بر تمام کشور داشته باشند.

به موازت این ناپایداری سیاسی، به تدریج طی دهه های گذشته از اشتراک منافع دولتمردان و مسئولین دولتی، ایالتی و ولایتی با قاچاقچیان مواد مخدر، یکی از بزرگ ترین شبکه های تولید، توزیع و قاچاق مواد مخدر در این کشور شکل گرفته است. شبکه ای بسیار پر قدرت که در شطرنج سیاسی افغانستان همانند دولتی در دولت عمل می کند. این شبکه قدرتمند که خود دولتی است در دولت بر بسیاری از مناطق استراتژیک در سرزمین های قبیله ای، خصوصاً مناطق همجوار با مرز پاکستان کنترل و تسلط دارد. فقط در یک دوره دوازده ساله، بین سال دوهزار و دوهزار چهارده میلادی، به طور متوسط سالانه بیش از یک نیم میلیون هکتار از زمین های زراعتی زیر کشت خشخاش بوده است. در همین مدت، افغانستان بزرگ ترین تولید کننده تریاک جهان بوده است.

افغانستان بیش از شصت نو هزار تن تریاک خام تولید میکند. طی دوسال گذشته، یعنی سال های دوهزار چهرده و پانزده میلادی تولید تریاک در افغانستان یک رکورد تاریخی داشته است. در حالی که کنترل بسیاری از مناطق استراتژیک افغانستان از کنترل دولت مرکزی خارج است، این شبکه دولت مانند، با همکاری گسترده مسئولین حکومتی، ایالتی و ولایتی، خصوصاً آنانی که خود مسئولیت نظارت و کنترل بر کشت و تولید مواد مخدر را از سوی دولت دارند، بر قسمت های وسیعی از مناطق

استراتژیک افغانستان تسلط یافته اند. این تسلط، به رغم تمامی تلاش ها و بودجه های قابل توجهی بوده که از سوی جامعه جهانی برای مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر در اختیار دولت افغانستان گذاشته شده است. این شبکه، نیروهای مسلح خود را دارد که از بهترین تجهیزات نظامی و عملیاتی بهره مند است. همچنین با گروه های شورشی و مخالف دولت کابل، مانند طالبان اشتراک تاکتیکی دارد. خلاصه کلام اینکه در بسیاری از مناطق افغانستان که تولید کننده عمده تریاک است، آنها حرف آخر را میزنند. طی سیزده سال گذشته، تلاش ها برای مقابله با نیروی های این شبکه قدرتمند، برای کنترل مناطق مهمی از افغانستان نافرجام مانده است.

مواد مخدر ماده افیونی است که در بیشتر موارد کشت و قاچاق آن در جهان از طریق افغانستان صورت می گیرد.

کشت این مواد نیز در سال های گذشته روند صعودی را پیموده که این خود معضلی جهانی برای افغانستان محسوب می شود، زیرا دولت کابل با افزایش کشت این مواد همه ساله تحت فشارهای جهانی قرار می گیرد.

گزارش هایی وجود دارد که با گرم شدن هوا در ولایت هایی که مواد مخدر در آن کشت می شود، زمان نیشتر زدن آن فرا رسیده و بدون شک در این گزارش ها زمزمه هایی نیز شنیده شده که افغانستان در سالنودوچهار خورشیدی نسبت به سال گذشته شاهد افزایش کشت این مواد افیونی خواهد بود. با توجه به اینکه کشت مواد مخدر همه ساله روند صعودی داشته و خود زمینه های سلامت زیستی افغانستانی ها و ملت های جهان را به مخاطره می اندازد در زیر به دلایل افزایش کشت و قاچاق این مواد در افغانستان اشاراتی داریم.

تمام دهقانان افغانستان با توجه به اینکه مسلمان هستند و با آموزه های اسلامی آشنایی دارند، می دانند که کشت این مواد زیانبار از نگاه اسلام حرام مطلق است و خداوند بزرگ مجازات شدیدی برای آن در نظر گرفته است، اما دلیل موجه این کشاورزان فقر اقتصادی آنها است. با توجه به اینکه دهقانان سایر کشورهای جهان از کشت این مواد مبادرت می ورزند، مواد مخدر نسبت به اکثر نباتات بها و قیمت بیشتری دارد و دهقانان افغانستان برای به دست آوردن پول بیشتر و خروج از فقر اقتصادی و تنگدستی، آن را راهی برای نجات خود و خانواده خود می دانند.

سی سال جنگ، ناامنی ها، خشونت ها و درگیری های داخلی زیربنای اقتصادی افغانستان را تخریب کرد و دولت کابل با توجه به اینکه سالها از عمرش می گذرد نتوانسته در این سال ها زیرساخت های اقتصادی را بازسازی و نوسازی کند و به این صورت مانع کشت مواد مخدر توسط دهقانان شود.

افغانستان با آغاز سال دوهزار و چهاریکبار دیگر شاهد افزایش درگیری ها و نبردهای سبک و سنگین با طالبان و سایر گروه های تروریستی در این کشور بوده که همزمان با افزایش این جنگ ها، کشت و قاچاق مواد مخدر نیز افزایش یافته است. کشت زیاد و نبود مصرف کنندگان داخلی، دهقانان را مجبور به صادرات مواد مخدر به کشورهای همسایه و از آنجا به سایر کشورها کرده که ناامنی ها در کشور زمینه قاچاق بدون دغدغه و هراس را برای آنها فراهم کرده است.

با توجه به گزارش های مواد مخدر افغانستان، این مواد در مناطقی کشت می شود که ناامنی ها و حضور شبه نظامیان بیشتر است و به هر اندازه که طالبان حضور قوی تر داشته و ناامنی ها را دامن زنند، حجم کشت این مواد افیونی نیز افزایش پیدا می کنند. به نظر می رسد که حمایت گران مواد مخدر خود زمینه ناامنی را در اکثر ولایت های افغانستان ایجاد می کنند تا از این طریق از کشاورزان پول بیشتر گرفته و قادر به تداوم اهداف ضد بشری خود شوند.

همانطوری که در بالا اشاره شد، مواد مخدر نسبت به سایر محصولات درآمد بیشتری برای دهقانان دارد و به همین دلیل است که دهقانان حاضر به کشت این مواد می شوند. دولت در سال های گذشته کوشید تا محصول جایگزین مواد مخدر را به دهقانان معرفی کند که در نتیجه آن زعفران در برخی مناطق که از

امنیت نسبی برخوردار است، جایگزین کشت مواد مخدر شد، اما اکثر ولایت‌هایی که کشت مواد مخدر در آن رایج بوده از کشت زعفران بی‌بهره ماندند.

ولایت‌های ناامنی که کشت مواد مخدر در آنها ادامه دارد، تحت کنترل دولت کابل نیستند و این تروریست‌ها هستند که به کشاورزان دستور کشت داده و از آنان حمایت می‌کنند. دولت در این ولایت‌ها نتوانست از کشت زعفران که جایگزین مواد مخدر بود، حمایت کند و به همین دلیل کشت مواد مخدر با حمایت بیشتر از سوی طالبان ادامه پیدا کرد.

بر اساس جدیدترین گزارش‌ها مواد مخدر در مناطق تحت تسلط دولت نیز کشت می‌شود و به دلیل فساد گسترده اداری و نبود روحیه مبارزه جدی با مواد مخدر در میان مسئولان، کشت این مواد همچنین ادامه پیدا کرده است.

این گزارش‌ها نشان می‌دهد که مأموران دولتی با اخاذی از دهقانان اجازه کشت مواد مخدر را می‌دهند. بدون شک، این گزارش‌ها نشان می‌دهد که فساد گسترده اداری و نبود روحیه مبارزه با مواد مخدر میان مأموران دولتی نیز در روند افزایش کشت و قاچاق این مواد اثر گذاشته و تاحدی زمینه افزایش آن را نیز فراهم کرده است.

یکی دیگر از دلایل افزایش کشت مواد مخدر توجه ناکافی دولت کابل و کشورهای همکار است که سبب شده افغانستان بیشترین مواد مخدر جهان را تولید کند. به دلیل نبود نیروی کافی، دست‌کم در مناطق تحت کنترل دولت برخی زمین‌های کشاورزی بررسی نشده و به این صورت کشاورزان بدون دغدغه به کشت و سپس به قاچاق آن می‌پردازند.

در این میان کشورهای خارجی به‌ویژه نظامیان آنها طی سال‌های گذشته از مواد مخدر حمایت کرده و در انتقال و کشت آن دهقانان را یاری رساندند. حمایت از مواد مخدر توسط خارجی‌ها بر هیچ کس پوشیده نیست و بارها مقام‌های آمریکایی اعلام کردند که سود آنان از مواد مخدر بیشتر از هزینه‌ای است که واشنگتن برای افغانستان می‌کند.

طی سال‌های گذشته مواد مخدر به دوصورت توسط خارجی‌ها حمایت شده است. نخست؛ به طور مستقیم به کشت و قاچاق مواد مخدر می‌پرداختند و دوماً با حمایت توسط تروریست‌های دست‌پرورده خود این سود را به جیب می‌زدند.

در ماه دسامبر، سازمان ملل متحد گزارش کرد؛ از سال دوهزاریک، زمین‌هایی که برای کشت تریاک استفاده می‌شود، شصت درصد گسترش یافته است و به دوصدونو هزار هکتار رسیده است. هروئین و مورفین افغانستان که ارزش آن سه میلیارد دلار تخمین زده شده است، حدود پانزده درصد تولید ناخالص داخلی افغانستان را تشکیل می‌دهد. سازمان ملل با توجه به رشد در کشت تریاک، باید فرض بر آن باشد که درآمد طالبان از تجارت غیرقانونی مواد مخدر یک عامل مهم در ایجاد دارایی برای این گروه باقی مانده است.

در همان ماه، بازرس ویژه آمریکا برای بازسازی افغانستان هشدار داد که با پایان یافتن جنگ و فرار پول‌های کمکی از کشور، تجارت تریاک قطعاً افزایش خواهد یافت. با این حال، وی اظهار داشت که پروژه‌های آمریکا در زمینه بازسازی، به‌ویژه پروژه‌هایی که به «بهبود آبیاری، جاده‌ها و کمک‌های دهقانی» اختصاص یافته بودند، احتمالاً انفجار در کشت تریاک را رهبری می‌کردند. تا زمانی که بانکداری بین‌المللی میلیاردها دلار تجارت مواد مخدر سود می‌برد، می‌توانیم انتظار داشته باشیم که «جنگ با مواد مخدر» مانند «جنگ با تروریسم» سودآور است.